

Strategi mot radikalisering och våldsbejakande extremism (VBE)

2022-2025

Innehåll

1. Sammanfattning	3
2. Syfte	3
3. Våldsbejakande extremism, definition och miljöer	4
4. Nationell strategi mot våldsbejakande extremism	5
5. Bakgrund	5
5.1 Det lokala brottsförebyggande rådets arbete	5
5.2 Uppstart lokalt arbete	6
5.3 Samverkan mot radikaliserings och våldsbejakande extremism	6
5.4 Insatser	6
6. Nulägesbild i Strömsunds kommun	7
6.1 Nulägesbild.....	7
6.2 Utökad underlag till nulägesbild.....	7
6.3 Bidragande slutsatser till förvaltningsövergripande strategi.....	8
7. Vision och mål	8
7.1 Vision.....	8
7.2 Mål	8
8. Fortsatt arbete	9
8.1 Fortsatt arbete	9
8.2 Handlingsplan.....	9
8.3 Uppföljning och utvärdering	9
8.4 Revidering av förvaltningsövergripande strategi.....	9
9. Lagstiftning	9
10. Relaterade dokument	11

1. Sammanfattning

Strömsunds kommun tar en viktig och långsiktig roll i det brottsförebyggande arbetet genom implementeringen av en förvaltningsövergripande strategi mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Att balansera åsikts- och yttrandefrihet med det socialt accepterade men samtidigt agera proaktivt och våga identifiera riskmiljöer, kan upplevas som svårt för en enskild tjänsteperson.

En viktig del av kommunens uppdrag är att medvetet arbeta strategiskt brottsförebyggande och trygghetsskapande, där definitionen av trygghet innebär avsaknad av brott. En medvetenhet förhindrar också att Strömsunds kommun skulle riskera att hamna i rollen som negativ möjliggörare.

2. Syfte

Genom att ställa frågan *varför* grupper och individer anammar våldsbejakande extremism som föreställningsvärld, ökar möjligheten att identifiera orsaken till radikaliserings och våldsbejakande extremism. Därmed ökar också möjligheten att kunna implementera ett strategiskt förebyggande arbete mot orsak och uppkomst av detsamma. I en kommun kan radikaliserings och våldsbejakande extremism återfinnas i flera olika former.

- *Radikala miljöer där hela familjer eller gruppen präglas av en stark samsyn och en sluten gemenskap*
- *Vuxna och ungdomar som upplever ett utanförskap och därav kan komma att attraheras av olika radikala miljöer fysiskt och på nätet.*

Detta ställer krav på att insatser behovsanpassas för att vara effektiva och framgångsrika. Strategin är förvaltningsövergripande då ett långsiktigt kunskapsbaserat och strategiskt förebyggande arbete berör samtliga förvaltningar. I strategin påtalas även vikten av samarbete med andra aktörer, privata såväl som offentliga. Utöver samverkan krävs verktyg i form av kunskap och gemensamt engagemang. Målsättningen är att motverka att radikala krafter får fäste i kommunen.

De senaste årens utveckling har visat på en ökande polarisering i samhället nationellt såväl som globalt. Samtalstonen har hårdnat i sociala medier och motståndare avhumaniseras i debatten. Utanförskap kan vara en riskfaktor och en bidragande orsak till att individer lockas till radikala miljöer. Dessa miljöer erbjuder både gemenskap, en starkare känsla av identitet och en känsla av sammanhang.

Radikala miljöer är kontextberoende där det geografiska läget är av mindre betydelse. Således blir ett förebyggande arbete av lika stor vikt för ett mindre samhälle som för en större stad.

När det gäller grupp tillhörighet brukar det talas om att det finns vissa faktorer som stöter bort individen ur ett sammanhang och in i ett annat. Andra faktorer drar och lockar personen att gå från ett sammanhang till ett annat. Det kallas för push- och pullfaktorer. Dessa begrepp används ofta i forskningen för att beskriva både radikaliserings och avradikalisering. Begreppen har använts när länder och städer i Europa har antagit handlingsplaner mot våldsbejakande extremism.

Push-faktorer syftar på de negativa krafter och sociala omständigheter som pressar en person ut ur ett sammanhang och in i ett annat. De grundar sig ofta i frustration hos den enskilde på grund av globala orättvisor, konflikter i världen, upplevelse av diskriminering och utanförskap, personliga kriser och tragedier.

Pull-faktorer syftar på de faktorer som motiverar och drar in personen i en ny miljö. En viktig motivationsfaktor är närstående personer som redan är aktiva i miljön. Föräldrar och vänner kan vara en viktig väg in i extremismen – men också ut ur den.

(Socialstyrelsen Våldsbejakande extremism ISBN 978-91-7555-541-6)

3. Våldsbejakande extremism, definition och miljöer

Säkerhetspolisen har i årsbok 2020 identifierat tre våldsbejakande extremistmiljöer:

- 1) *den våldsbejakande högerextremistiska*
- 2) *den våldsbejakande vänsterextremistiska*
- 3) *den våldsbejakande islamistiska miljön*

Samtliga miljöer bedriver författningshotande verksamhet. De utgör ett hot mot demokratin och hindrar individer från att utöva sina demokratiska fri- och rättigheter.

Det kan handla om systematiskt våld eller hot och trakasserier mot politiker, journalister och myndighetsföreträdare. Inom samtliga tre extremistmiljöer finns individer som utgör ett hot på lång sikt genom att de ägnar sig åt olika typer av stödverksamhet som till exempel finansiering av terrorverksamhet, radikaliserings och rekrytering.

Stödverksamheten ökar tillväxten och handlingsutrymmet för personer inom våldsbejakande extremistmiljöer, vilket i sin tur påverkar attentatshotet. Precis som hotbilden är komplex är även de olika extremistmiljöerna komplexa. Inom varje extremistmiljö finns individer, grupper, nätverk och organisationer. Säkerhetspolisens bedömning är att de som är mest benägna att begå attentat eller andra grova våldsbrott är ensamagerande gärningspersoner i utkanterna av extremistmiljöerna.

En tendens som Säkerhetspolisen ser hos de tre extremistmiljöerna är att samtliga ser sig i ett internationellt sammanhang, där de stöttar idéer och ideologier snarare än en viss organisation.

Säkerhetspolisen ser också en fortsatt utveckling där olika drivkrafter sätts samman till en personlig ideologi. Individer i eller i utkanten av extremistmiljöerna kan påverkas av exempelvis radikalnationalism, rasism och främlingsfientlighet, antisemitism, utanförskap, segregation, kvinnohat eller politikerförakt. Även djurrättsaktivism, klimataktivism, HBTQI-frågor, jämställdhet och jämlikhet kan få individer i eller i utkanten av extremistmiljöerna att agera.

Digitaliseringen har gjort extremistmiljöerna globala och tillgängliga för fler. Nya digitala plattformar ger helt andra förutsättningar för kommunikation och möjligheter att hitta likasinnade. Ensamagerande gärningspersoner i Sverige kan i många fall ha haft stöd i form av instruktioner, tips och inspiration från andra någonstans i världen, även om de begår attentaten lokalt och på egen hand. Numera är uppmaningen ofta "gör vad du kan med de medel som står till buds", vilket gör att tillvägagångssätten är enklare än tidigare, och samtidigt svårare för säkerhetstjänsterna att upptäcka och kartlägga.

(Säkerhetspolisens årsbok 2020)

En rad dödliga våldsdåd har de senaste åren genomförts av individer som definierat sig själva som incels, en beteckning på individer som lever i ofrivilligt celibat (INvoluntary CELibacy). Incels bör inte betraktas som någon organisation eller rörelse och det finns ingen ledare och inte heller någon tydlig ideologi som de som identifierar sig som incels är eniga om. Det som håller samman individerna är digitala mötesplatser där en gemensam kultur med ett säreget språkbruk och spekulativa

förklaringsmodeller förenar deltagarna. De digitala incelmiljöerna präglas av kvinnohat, men även hat mot andra grupper. Självmordstankar diskuteras lika öppet som funderingar på att begå våldtäkt eller massakrer på folkmassor och det förekommer också hyllningar av incels som gjort sig kända genom att använda våld.

(FOI Memo 7040)

4. Nationell strategi mot våldsbejakande extremism

2016 tog regeringen fram en nationell strategi mot våldsbejakande extremism. Sverige är i fortsatt behov av nationell samordning i det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism. Den nationella strategin pekar ut en riktning, medan det viktigaste arbetet sker på lokal nivå. Det är av yttersta vikt att arbetet fortsätter på inslagen väg, att det finns en strävan efter att enas och att samarbetet mellan den nationella och den lokala nivån fortsatt utvecklas. På så vis kan konkreta åtgärder vidtas för att skapa ett motståndskraftigt samhälle och förhindra att fler barn och unga dras in i extrema våldsbejakande miljöer.

Våldsbejakande extremism är ett samlingsbegrepp för rörelser, ideologier eller miljöer som inte accepterar en demokratisk samhällsordning och som främjar våld för att uppnå ett ideologiskt mål. Som stöd för kommunernas förebyggande arbete skapades 2016 Center mot våldsbejakande extremism (CVE), som är placerat under Brottsförebyggande rådet (BRÅ). Centret ska på olika sätt stärka och utveckla det förebyggande arbetet mot våldsbejakande extremism i Sverige och ytterst förebygga ideologiskt motiverad brottslighet och terrorism. Detta gör CVE genom att:

- 1) *främja utvecklingen av förebyggande arbete på nationell, regional och lokal nivå,*
- 2) *verka för en högre grad av samordning och effektivitet i det förebyggande arbetet,*
- 3) *ge behovsanpassad stöd till kommuner, myndigheter och andra aktörer som i sin verksamhet hanterar frågor om förebyggande av våldsbejakande extremism, och*
- 4) *samla och sprida kunskap om förebyggande av våldsbejakande extremism baserad på forskning och beprövad erfarenhet samt verka för en kunskapsbaserad praktik.*

Center mot våldsbejakande extremism samlar in, sammanställer och kvalitetssäkrar kunskap och beprövade erfarenheter om våldsbejakande extremism. Utifrån detta ska stöd utformas för att möta lokala behov, exempelvis i en kommun.

I Region Jämtland – Härjedalen finns ingen regional strategi mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Regionfullmäktige besvarade 2015-12-15 en motion; *”Det förebyggande arbetet för att hindra den våldsbejakande extremismen bör därför ligga inom den samverkansform som redan finns utarbetad kring brottsförebyggande arbete”*.

5. Bakgrund

5.1 Det lokala brottsförebyggande rådets arbete

Myndigheten Brottsförebyggande rådet (BRÅ) verkar för att brottsligheten minskar och tryggheten ökar i samhället. Detta genom att ta fram fakta och sprida kunskap om brottslighet, brottsbekämpning och brottsförebyggande arbete.

Kommuner och regioner bedriver brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. I Strömsunds kommun finns ett lokalt BRÅ där kommunens lokala samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism deltar. Det lokala BRÅ redovisar till kommunstyrelsen.

5.2 Uppstart lokalt arbete

I Strömsunds kommun antog kommunfullmäktige den 14 september 2016 en *"Lokal plan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism - med handlingsplan"*. Samtidigt utsågs av dåvarande kommunchef en lokal samordnare mot radikaliserings och våldsbejakande extremism. Det beslutades att samordnaren skall ses som kommunens expertfunktion inom området.

Initialt beslöts att dåvarande samverkansgrupp för ANDT(S)-frågor bestående av representanter för skola, socialtjänst, polis även skulle inkludera frågor angående radikaliserings och våldsbejakande extremism i sitt arbete.

Under 2017 upprättades en specifik samverkansgrupp mot VBE, där den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism har en sammankallande funktion. Gruppens syfte fastställdes till att enkom fokusera på frågor rörande radikaliserings och våldsbejakande extremism och då på strategisk nivå. Samverkansgruppen bestämdes också fungera som rådgivande för såväl verksamheter som för enskilda medarbetare.

Den lokala planen reviderades den 13 juni 2018, då fastställdes att nästkommande revidering skulle genomföras under januari 2021. Planen publicerades på kommunens hemsida.

5.3 Samverkan mot radikaliserings och våldsbejakande extremism

Från 2019 har samverkansgruppen mot VBE genomfört månatliga träffar. Representanter från kommunen samt andra berörda myndigheter och organisationer deltar för att skapa ett brett anslag. Samverkansgruppen har tillsammans med säkerhetssamordnare och områdespolis ansvar för att årligen ta fram en lokal lägesbild över förekomsten av radikaliserings och våldsbejakande extremism. Den lokala lägesbilden lyfts vid varje möte, utifrån denna diskuteras eventuellt behov av insatser och åtgärder.

Under 2019 bildades ett praktikernätverk med representanter från förskola, grund- och gymnasieskola samt lokalvård, individ- och familjeomsorg, kultur- och fritid. Nätverket bildades för att enkelt kunna erbjuda stöd, kompetensutveckling och möjlighet till erfarenhetsutbyte i frågor kring radikaliserings och våldsbejakande extremism. Resurscentrum bidrar med intern kompetens och den lokala samordnaren mot våldsbejakande extremism är sammankallande. Praktikernätverket träffas regelbundet.

5.4 Insatser

I kommunen genomförs löpande insatser på universell, selektiv och indikerad nivå, där bland annat CVE och Myndigheten för stöd till trossamfund (SST) har en rådgivande funktion. Primärfokus är långsiktigt strategiskt och kunskapsbaserat förebyggande arbete.

6. Nulägesbild i Strömsunds kommun

6.1 Nulägesbild

Strömsunds kommun är en inlandskommun i Jämtland med nära 12 000 invånare varav 3 500 i centralorten Strömsund. Kommunen har ytterligare 4 tätorter. Under perioden 1985 – 2019 har befolkningen minskat med cirka 30%. Andelen arbetslösa ligger på 10 %. Andelen utrikesfödda uppgår till 12 % och andelen förvärvsarbetande i åldern 20 – 64 år uppgår till 80 %.

Under det senaste året har olika kommunala samverkansgrupper befarat att lokalsamhället blivit mer segregerat och att problembilden har vidgats.

Samverkansgruppen mot VBE har uppmärksammat att det förekommit synliga uttryck av högerextrema åsikter i olika delar av kommunen, genom exempelvis affischering och klistermärken samt inlägg på sociala medier. Enstaka fall av nazistiska symboler som klottrats eller ristats in i offentliga lokaler har också uppmärksamrats, framför allt i skolmiljö.

Utifrån sammantagen lägesbild för de senaste åren i Strömsunds kommun kan det konstateras att en våldsbejakande islamistisk miljö finns i kommunen, där främst kopplingar till stödverksamhet är trolig. Den lokala lägesbilden delas av kommun, lokalpolis och säkerhetspolis.

Eventuell risk för ökade motsättningar i miljöer med inslag av konkurrerande ideologier bör också beaktas.

Forskning visar att de två miljöer som ökar mest nationellt såväl som globalt är den högerextremistiska och den islamistiska. Det ger också en ytterligare indikation på fokusområden för ett strategiskt förebyggande arbete i Strömsunds kommun.

6.2 Utökat underlag till nulägesbild

CVE beviljade Strömsunds kommun medel för att driva Projekt STAD – strategiskt arbete för demokrati under 2021. Projektets huvudsakliga syfte var att utveckla en förvaltningsövergripande strategi för långsiktigt förebyggande arbete mot radikaliserings och våldsbejakande extremism ur ett glesbygdsperspektiv. Den nya framtagna förvaltningsövergripande strategin med tillhörande plan ersätter således tidigare *Lokal plan för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism – med handlingsplan*. Efter att den förvaltningsövergripande strategin antagits ska den revideras löpande var tredje år.

I framtagandet av en långsiktigt hållbar förvaltningsövergripande strategi har bland annat kartläggning av lokala förutsättningar och ett processinriktat arbetssätt för förbättrad samverkan varit viktiga beståndsdelar. Projektet har också genomfört kompletterande semistrukturerade intervjuer och enkäter för att inkludera röster från såväl kommuninvånare som kommunanställda. Projektet har bedrivits med den nationella strategin mot radikaliserings och våldsbejakande extremism som utgångspunkt.

För 2021-2022 har Strömsunds kommun beviljats medel från Delegationen mot segregation (DELMOS). Projektets syfte har varit att ta fram en lägesbild som kan ligga till grund för insatser och åtgärder som långsiktigt och strategiskt kan vara lämpliga att genomföra för att bryta tendenser till segregationen i Strömsunds kommun.

Att bedriva dessa projekt och aktiviteter parallellt har inneburit samordningsvinster och mervärde för Strömsunds kommun, bland annat gällande framtagande av denna förvaltningsövergripande strategi.

6.3 Bidragande slutsatser till förvaltningsövergripande strategi

Projekt STAD har tillsammans med nyckelpersoner utsedda av koncernledning, arbetat med kartläggning för förbättrad samverkan och kompetenshöjning kring strategiskt förebyggande arbete gällande radikaliserings och våldsbejakande extremism. Arbetet har genomförts processinriktat med kvalitetsutveckling som grund och i form av fem workshoptillfällen. Projekt STAD har också efter behovskartläggning arrangerat utbildningsinsatser för kommunanställda.

Under datainsamlingsprocess och behovskartläggning har nära sjuttio personliga intervjuer och två enkäter utförts. Totalt har 131 respondenter medverkat. En sammantagen analys av de erhållna underlagen har tydliggjort behovet av tre specifika målområden i en långsiktigt hållbar förvaltningsövergripande strategi och tillhörande handlingsplan;

- **Målområde 1: Organisation och samordning** - Arbetet mot radikaliserings och våldsbejakande extremism kräver att Strömsunds kommun samverkar med flera olika myndigheter och organisationer. En strukturerad intern samsyn, samverkan och samordning är också nödvändig. Resurscentrum har tidigare tagit fram metodstöd för samverkanskartläggning och samverkansstrukturer, detta kan utgöra en grund för fortsatt arbete.
- **Målområde 2: Kunskap och stöd** – Det finns behov av kompetenshöjning inom samtliga förvaltningar samt bland förtroendevalda.
- **Målområde 3: Situations- och behovsanpassade åtgärder** – Arbetet att värna om demokratin och motarbeta radikaliserings och våldsbejakande extremism behöver initialt få högre prioritet med ett tydligt fokus på åtgärder anpassade för de olika verksamheternas specifika behov och förutsättningar.

De tre målområdena återkommer i en handlingsplan.

7. Vision och mål

7.1 Vision

Den lokala nulägesbilden över radikaliserings och våldsbejakande extremism har konkretiserat behovet av en tydlig förvaltningsövergripande strategi för ett långsiktigt hållbart, kunskapsbaserat och strategiskt förebyggande arbete mot detsamma.

Strömsunds kommun ska vara en trygg plats där odemokratiska krafter inte får fäste. En radikal åsikt kan utmana och verka främjande för ett samhälles utveckling, men det förutsätter också att demokratiska medel används för att uppnå önskad samhällsutveckling.

7.2 Mål

I det fortsatta arbetet ska kommunen säkerställa att:

- *Kommunanställda ska utifrån sin funktion och verksamhet erbjudas relevant och grundläggande kompetensutveckling kring kunskapsbaserat strategiskt förebyggande arbete gällande radikaliserings och våldsbejakande extremism. För att inhämtad kompetens ska bibehållas bör också möjlighet till uppdatering inom ämnet beredas så att alla medarbetare har relevant kunskap över tid*
- *Kommunens förtroendevalda ska erbjudas utbildning inom ämnet*

- *Kommunen ansvarar för att befintlig samverkansgrupp mot VBE bevaras och utvecklas så att arbetet fortsatt prioriteras och bedrivs kontinuerligt.*

För att nå målen krävs ett kunskapsbaserat, strategiskt och långsiktigt samarbete mellan de aktörer som på olika sätt berörs av frågan.

8. Fortsatt arbete

8.1 Fortsatt arbete

Ytterst ansvarig för måluppfyllelse av det fortsatta strategiskt förebyggande arbetet är kommunens säkerhetssamordnare, med stöd av den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism som expertfunktion.

8.2 Handlingsplan

Den förvaltningsövergripande strategin kompletteras med en lokal plan innefattande handlingsplan och övergripande aktiviteter.

8.3 Uppföljning och utvärdering

Strategins mål följs upp och utvärderas av samverkansgruppen mot VBE i samråd med det lokala BRÅ.

8.4 Revidering av förvaltningsövergripande strategi

Ytterst ansvarig för revidering av den förvaltningsövergripande strategin är kommunens säkerhetssamordnare, med stöd av den lokala samordnaren mot radikaliserings och våldsbejakande extremism som expertfunktion. Revidering skall genomföras vart tredje år.

9. Lagstiftning

Kommunens skyldigheter i arbetet mot våldsbejakande extremism;

- Den allmänna kompetensen, 2 kap. 1 § kommunallagen (1991:900)

”Kommuner och landsting får själva ha hand om sådana angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller landstingets område eller deras medlemmar och som inte skall handhas enbart av staten, en annan kommun, ett annat landsting eller någon annan.”

Ett kommunalt beslut måste vara knutet till kommunens område eller dess invånare för att det ska anses lagligt.

- Socialtjänstlagen (2001:453)
Socialtjänstens mål är (1 kap. 1 § SoL) att på demokratins och solidaritetens grund främja människors
 - ekonomiska och sociala trygghet
 - jämlikhet i levnadsvillkor
 - deltagande i samhällslivet för dem som vistas i kommunen
- Med hänsyn till människans ansvar för sin och andras sociala situation ska socialtjänsten inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser.

- Ramlag med frihet vid val av tillvägagångssätt att hjälpa en klient.
- Alla beslut enligt socialtjänstlagen ska ske efter ansökan och efter en individuell bedömning av sökandes behov.
- Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver utan inskränkning av andra huvudmäns ansvar (2 kap. 1 § SoL).
- Uppsökande verksamhet (3 kap. 4 § SoL).
- Orosanmälan (14 kap. 1 § SoL).

Anhörigstöd i socialtjänstens mening innebär:

- Stöd för att underlätta för de personer som vårdar närstående som är långvarigt sjuk eller äldre eller har ett funktionshinder. Alltså underlätta för dem som vårdar en närstående.

Särskilda bestämmelser för vissa grupper, exempelvis brottsoffer:

- de som utsatts och dennes närstående ska få hjälp och stöd
- inget liknande stöd för dem som begått själva brottet om inte personen av andra skäl behöver socialtjänstens stöd

- LVU (1990:52)

- Omhändertagande på grund av riskbeteende, 3 § LVU.
- Riskbeteendet ska ha förevarit i Sverige.
- Påtaglig risk för att den unges hälsa eller utveckling skadas och att den vård som behövs för att förebygga eller reparera skadan inte kan ges frivilligt.
- Hälsa är både fysisk och psykisk hälsa.
- Brottslig verksamhet kan innebära att LVU är tillämplig.
- Socialt nedbrytande beteende kan vara att den unge begått ett eller ett par allvarliga brott utan att det kan betraktas som brottslig verksamhet.

- Lag (2020:574) om ändring i socialtjänstlagen (2001:453)

För att möjliggöra ett mer effektivt men ändå rättssäkert informationsutbyte mellan polisen och socialtjänsten har socialtjänstlagen och offentlighets- och sekretesslagen ändrats. Syftet med lagändringarna är att förebygga terrorbrottslighet. Ändringarna innebär bland annat att socialtjänsten får större möjligheter att dela med sig av uppgifter till polisen och Säkerhetspolisen. Det kan till exempel röra sig om att lämna ut uppgifter om en individ som har visat en vilja att utföra ett terroristbrott. Det ska även bli enklare för Polismyndigheten att lämna ut uppgifter till socialtjänsten i brottsförebyggande syfte. Ändringarna trädde i kraft den 1 augusti 2020. (kunskapsguiden.se)

- Offentlighets- och sekretesslagen (1990:52)

- Uppgift kan lämnas till Polismyndigheten om den rör en person under 21 år om
 - man befarar brottslig verksamhet
 - och man härigenom kan förhindra denna
 - och det inte annars är olämpligt (10 kap. 18 a § OSL).
- Uppgift till kan lämnas till åklagarmyndighet, Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller någon annan myndighet som har till uppgift att ingripa mot brottet endast om misstanken angår
 - brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år,
 - försök till brott för vilket inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelser i två år, eller

- försök till brott för vilket det inte är föreskrivet lindrigare straff än fängelse i ett år, om gärningen innefattat försök till överföring av sådan allmänfarlig sjukdom som avses i 1 kap. 3 smittskyddslagen (2004:168) (10 kap. 23 § OSL).
- Uppgift kan lämnas till Polismyndighet vid omedelbart polisiärt ingripande av någon under 18 år
 - vid förhållanden som innebär överhängande och allvarlig risk för den unges hälsa eller utveckling, eller
 - om den unge påträffas när han eller hon begår brott (10 kap. 20 § OSL).
- Hälso- och sjukvården kan lämna uppgifter till socialtjänsten och vice versa om det behövs för att ge den enskilde nödvändig vård, behandling eller annat stöd och denne inte fyllt 18 år,
 - fortgående missbrukar alkohol, narkotika eller flyktiga läsningsmedel, eller
 - vårdas med stöd av lagen om (1991:1128) psykisk tvångsvård eller lagen (1991:1129) om rättspsykiatrisk vård.

Gäller även uppgift om en gravid person eller närstående till denne, om uppgiften behövs för en nödvändig insats till skydd för det väntade barnet (25 kap. 12 § OSL).

- Skollagen (2010:800)
Skollagen slår fast att utbildningen inom skolväsendet syftar till att elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Var och en som verkar inom skolan ska också främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö.

10. Relaterade dokument

[Säkerhetspolisens årsbok 2020](#)

[Brottsförebyggande rådet](#)

[Kommunernas brottsförebyggande arbete och identifierade problem](#)

[Kommuners ansvar att hantera våldsbejakande extremism](#)